

01.10.2024. Apažo kokmateriālu kvalitātes standarta aktualizācijas darba grupa
Sanāksme Nr. 58
Skujkoku zāģbaļķi

Sanāksmes dalībnieki:

Ainars Apfelbaums, SIA "Kurekss"

Aldis Strankaļs, SIA "PATA"

Andris Balodis, AS "Latvijas valsts meži"

Andris Insbergs, MPKS "Mežsaimnieks"

Dainis Sakalausks, SIA "Vudlande"

Gints Vīksna, AS "Latvijas valsts meži"

Ingus Donis, SIA "Vika Wood"

Ivars Lauders, SIA "R Grupa"

Jānis Ģermanis, Latvijas Meža īpašnieku biedrība

Jānis Kalniņš, AS "Inčukalns Timber"

Jānis Zālītis, SIA "Rīgas Meži"

Juris Menniks, Latvijas Kokmateriālu pircēju biedrība

Kaspars Inkins, AS "Latvijas valsts meži"

Kristaps Klauss, Latvijas Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociācija

Mairis Siliņš, SIA "BSW Latvia"

Modris Puslis, AS "Stora Enso Latvija"

Raitis Līcītis, SIA "Sodra mežs"

Valters Reķis, SIA "AKZ"

Voldemārs Ciršs, SIA "Smiltenes Impex"

Žanis Bacāns, SIA "Sodra Forest Latvia"

SIA "VMF LATVIA":

Jānis Buļs, Gatis Juhņēvičs, Oskars Roga

SIA "Koksnes plūsmas datu centrs":

Mārtiņš Gaigals

LVMi "Silava":

Agnis Šmits

SIA "Latvijas Kokmateriālu uzmērīšanas un uzskaites vadība":

Jānis Magaznieks, Santa Celma

Sanāksmes vieta:

Skaistkalnes iela 1, Rīga / MS Teams platforma

Sanāksmes vadītājs:

Jānis Magaznieks

Darba kārtība:

1. **Koksnes vainas *Kukaiņu – kāpuru bojājumi* formulējums Skujkoku II šķiras zāģbaļķu kvalitātes prasībās.**

Kukaiņu-kāpuru bojājumi:

1. J. Magaznieks atklāj sanāksmi, iepazīstinot ar darba kārtību. Informē, ka apaļo kokmateriālu kvalitātes standarta daļā par skujkoku II šķiras zāgbaļķiem diskusijai palicis jautājums par kukaiņu kāpuru bojājumiem. 28.08.2024. darba grupas sanāsmē tika atspoguļots no pircēju puses publiskajā apspriedē piedāvātais variants, ka Ārēji redzamus kukaiņu – kāpuru bojājumus nepieļauj. Šādai izmaiņai AS "Latvijas valsts meži" (turpmāk - LVM) nepiekrita, lūdzot turpināt diskusiju, lai atrastu tādu formulējumu, kuram piekrīt visas puses. LVM ir piedāvājis diskusijai šādu formulējumu: Kukaiņu-kāpuru (Trypodendron lineatum; Sirex; Cerambycidae) bojājumi līdz 2mm.

A. Apfelbaums un K. Klauss izsaka viedokli, ka kukaiņu-kāpuru bojājumus nevar pieļaut, jo tie būtiski ietekmē sortimenta ražošanas procesus.

A. Insbergs norāda, ka svarīgi uzrakstīt noteikumus skaidri un saprotami, lai harvesteru operatori saprastu, kā nepieciešams sortimentu sagatavot. Uzskata, ka nepieļaut šos bojājumus būtu liels risks, jo kukaiņu bojājumi ir jāizprot, kukaiņu invāzija sortimentos ir nekontrolējama.

J. Ģermanis piekrīt LVM izteiktajam priekšlikumam, pretēji, ja nepieļaus kukaiņu-kāpuru bojājumus, saražotais sortiments samazināsies par 1/3.

A. Šmits prezentē kukaiņu-kāpuru bojājumu veidus, to ietekmi uz mizu vai koksnī.

K. Klauss jautā A. Šmitam, kad sākas laika atskaite, kad kukaiņi pārņem nozāģētos kokus? A. Šmits atbild, ka tas ir dažu dienu jautājums.

J. Kalniņš uzsver, ka ražotājiem kritiska problēma ir saražot dēļus bez caurumiem kukaiņu-kāpuru bojājumu dēļ, un jautā A. Šmitam – kāda ir likumsakarība starp egļu astoņzobu mizgrauža ieperināšanos kokā līdz ierodas citi kukaiņi. A. Šmits norāda, ka tiešas sakarības ar iepriekšminētajiem kukaiņiem nav, taču norāda, ka pēc koka nozāģēšanas paies īss laiks un koksngrauži būs klāt, jo koks zaudē iespēju sevi aizsargāt.

V. Ciršs uzsver būtiskākās lietas: 1) nav iespējams saražot produkciju bez caurumiem, ja ir sortimenti ar kukaiņu-kāpuru radītiem caurumiem; 2) kokmateriālu uzņēmējais fiziski nevar pārskatīt visu kravu (apm. 220 sortimenti) ir vai nav kukaiņu-kāpuru bojājumi; 3) operatori no kabīnēm nav spējīgi noteikt – ir vai nav kukaiņu-kāpuru bojājumi kokos. Norāda, ka ir kritiski nepieciešamas izmaiņas kvalitātes noteikumos!

K. Klauss jautā – kurā brīdī var redzēt mizgrauža klātbūtni sortimentā? A. Šmits norāda, ka ja sortiments ir ar mizu, tad rādītājs ir "balti miltiņi", ja nav mizas – caurumi mazāki par milimetru.

J. Buļš norāda, ka periodos, kad ir lieli riski kukaiņu-kāpuru bojājumiem, kokmateriālu uzņēmējais izlases veidā, izmantojot konkrētu metodiku, tāpat pārbaudīs sortimentus zāģētavās.

K. Klauss uzsver, ka nav nepieciešams kvalitātes standartā iekļaut konkrētus kukaiņu nosaukumus, jo, ja sortimentā ir caurums, tad nav svarīgi, kurš kukainis to ir izraisījis.

A. Insbergs norāda, ka pašreizējās prasības ar pieļautajiem 3mm kukaiņu-kāpuru bojājumiem ir korektas.

I. Donis norāda, ka runa ir par koksnes vainām nevis par mizas vērtēšanu. Ja bojājumi ir koksne, tad tā ir vaina, ja nav koksne – tad nav kukaiņu-kāpuru bojājumi.

K. Inkins norāda, ka Eiropas standartā kukaiņu-kāpuru bojājumus pieļauj līdz 2 mm.

K. Klauss uzsver, ka tas ir C šķiras zāģbaļķiem. A. Balodis norāda, ka Latvijā ražotie skujkoku II klases zāģbaļķi ir Eiropas B un C šķiras zāģbaļķi.

A. Balodis norāda, ka bojājumi, kas neietekmē sortimenta darba cilindru, ir pieļaujami. Šis jautājums par kukaiņu-kāpuru bojājumiem ir izvilktis pēc 2 gadu perioda, kad kokmateriālu pircēji un pārdevēji ir apstiprinājuši esošās prasības. Uzsver, ka zāģbaļķi netiks ražoti un piegādāti, ja apstiprinās, ka šo koksnes vainu nepieļauj, kā arī norāda nepieciešamību cenot sortimentus attiecīgi kvalitātei. Aicina atbalstīt kukaiņu-kāpuru bojājumu pieļaušanu līdz 2mm un atvērt darba grupu skujkoku zāģbaļķu šķiru jautājuma risināšanai, kā arī norāda, ka nepieciešami latīniskie nosaukumi kukaiņiem kvalitātes prasībās, lai būtu pilnīga skaidrība.

J. Ģermanis norāda, ka ir būtiski izmantot tādu formulējumu, kas ir reāli dzīvē novērtējams, gan kokmateriālu sagatavošanas, gan kvalitātes kontroles procesos.

J. Menniks piebilst, ka jau tagad, ja ir nesaprotami bojājumi, zilējums, tad VMF LATVIA kokmateriālu uzmērītājs pārbauda un pārliecinās, kas tie ir. Norāda uz šī brīža rutīnu kokzāģētavās - Ja kokmateriālu uzmērītājs redz "miltus" no koksnes vai mizas, tad zina, kā tos klasificēt, kā arī paceļot sortimentus, spēj noteikt – mizgrauzis vai koksngrauzis, un kokmateriālu uzmērītājs pirms kravas uzmērīšanas visu pārbauda.

I. Lauders norāda, ka kukaiņu invāzijas laikā nebūs iespējams praktiski nomērīt 2 vai 3 mm dziļumu koksne, aicina palikt pie esošās versijas un piekrist A. Baloža viedoklim, ka nepieciešams atvērt darba grupu skujkoku zāģbaļķu šķiru jautājuma risināšanai.

A. Apfelbaums arī piekrist, ka nepieciešama šāda darba grupa.

Darba grupā tika panākts absolūta dalībnieku vairākuma (PRET – 1 (V. Ciršs), ATTURĀS – 1 (I. Donis)) kompromisa risinājums par kukaiņu-kāpuru bojājumu pieļaušanu līdz 2 mm, saprotot to, ka koksngrauži, kas veido alas koksne vertikāli dziļāk par 2 mm - nav pieļaujami, un visi mizgrauži un lūksngrauži, kas dzīvo koksnes virskārtā, ir pieļaujami.

Lēmums:

Skujkoku II šķiras zāģbaļķu kvalitātes prasībās koksnes vainu nosaukt Kukaiņu-kāpuru bojājumi, vērtēt vainas dziļumu koksne, pieļaut līdz 2 mm.

Protokolu sagatavoja:
Santa Celma